

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»

Завідувач кафедри міжнародних
комунікацій та політичного аналізу,
доктор політичних наук, професор
_____ Н.П.Карпчук
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Підготовки доктора філософії
Галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітньо-наукова програма «Міжнародні відносини
та стратегічні комунікації України та ЄС»

Програма затверджена на засіданні
кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу
протокол № 11 від 27 квітня 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту має на меті виявити знання, уміння і навички студентів з ряду загальноосвітніх та спеціальних дисциплін, вивчення яких передбачене навчальним планом.

Вступники повинні показати знання загальнотеоретичних дисциплін, які необхідні для організації практичної роботи по встановленню співробітництва із зарубіжними країнами; показати знання дисциплін міжнародного і економічного циклу; повинні розбиратись у питаннях проведення зовнішньої політики України, володіти методами розробки перспективних і поточних напрямків зовнішньополітичної діяльності стосовно різних регіонів; повинні знати стан міжнародних відносин та зовнішньої політики, місце і роль міжнародних організацій в системі міжнародних відносин.

Вступники повинні показати уміння і навички застосування отриманих знань для вирішення практичних і теоретичних завдань, пов'язаних із здійсненням зовнішньополітичного курсу Української держави; повинні вміти узагальнювати та аналізувати отриману міжнародну інформацію, визначати характер документів зовнішньополітичного та зовнішньоекономічного змісту; повинні вміти відрізнити незвичні від типових суспільно-політичні та соціально-економічні явища; аргументувати свою точку зору щодо дискусійних проблем розвитку міжнародних відносин; повинні вміти використовувати набуті теоретичні знання в майбутній професійній діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Закони комунікації. Спічрайтинг. Міжкультурна комунікація. Невербальні способи впливу. Вербальні способи впливу. Міжнародна комунікація. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації. Основні поняття міжнародної інформації. Джерела міжнародної інформації. Правові основи міжнародної інформації. Міжнародна інформаційна політика. Інформаційна політика міжнародних організацій. Діяльність ЮНЕСКО в галузі комунікацій. Аналітичні дослідження ЮНЕСКО в галузі інформації та комунікації. Інформаційна політика міжурядових європейських організацій. Інформаційні програми міжурядових європейських організацій. Інформаційний вимір діяльності Ради Європи. Європейська інформаційна політика.. Інформаційна політика міжнародних неурядових організацій. ТНК і міжнародний обмін інформацією. Міжнародний інформаційний бізнес. Міжнародна інформаційна безпека. Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій. Міжнародна інформація та зовнішня політика. Зовнішньополітичні комунікативні технології. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики. Інформаційне забезпечення національних інтересів у міжнародному інформаційному просторі. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики України. Інфоетика. Інформаційні агенції в міжнародному інформаційному обміні. Аналітичні центри.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи. Припущення і передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності. Системний аналіз та теорія операцій в інформаційно-аналітичній роботі. Синергетичні аспекти інформаційно-аналітичної роботи. Когнітологічні аспекти інформаційно-аналітичної роботи. Методика формування інформаційної бази. Методика розробки аналітичних прогнозів в галузі міжнародних відносин. Методи аналітико-синтетичної обробки інформації. Підготовка інформаційно-аналітичних документів. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах. Чинники, що визначають стан держави та її положення на світовій арені.

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Політичний конфлікт в контексті соціального розвитку. Сучасні теорії конфліктів. Технології легітимізації політичної влади. Групи тиску, партії та соціальні рухи. Мікроскладові конфлікту. Аналіз соціальних конфліктів: деякі підходи Міжнародний політичний конфлікт. Етно-національні конфлікти. Основні підходи вивчення та аналізу конфліктів. Теорія переговорів. Переговорний процес. Особливості сучасних міжнародних переговорів. Особливості сприйняття за умов конфлікту.

ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Форми організації PR-роботи. Власна PR-служба; місце PR - департаменту у функціональній структурі організації та зв'язок з іншими структурними підрозділами, структури PR-служби, функції та напрями діяльності PR-служби. Складові PR-кампанії: визначення та аналіз проблеми, планування і програмування; дія і комунікація; оцінка ефективності та корегування дії. Поняття громадської думки: визначення, об'єкт, суб'єкт, властивості громадської думки. Загальні правила роботи із ЗМІ. Комунікаційні переваги та недоліки. Поняття спеціальних подій, їх характерні ознаки та класифікація; Загальні вимоги до організації спеціальних подій. Типологія криз. Стадії розвитку криз. Розробка плану PR-дій компанії в кризовій ситуації. PR-способи управління репутацією під час кризи. Імідж в паблік рілейшнз: визначення, складові, характеристики, функції іміджу. Репутація в PR. Технології управління репутацією. Міжнародні та українські кодекси професійної поведінки PR-спеціаліста. Законодавче регулювання PR-діяльності в Україні. Етичні засади PR – діяльності.

АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Теоретичні основи дослідження політичного аналізу та інформаційної аналітики. Інформаційне забезпечення політичної аналітики. Політична ситуація та етапи політичного аналізу. Теоретико-методологічне підґрунття політичного прогнозування. Прогнозування: етапи та методи. Теоретико-гносеологічні та науково-методологічні етапи еволюції політичної аналітики як системи пізнання світу політичного. Система політологічного знання і рівнів аналізу сучасного політичного процесу. Концептуальні основи дослідження сучасної методології політичного аналізу. Загальнометодологічні принципи, типи, види та форми

політичного аналізу. Методологічна роль парадигми в пізнанні політичної дійсності та формуванні стратегії політичного аналізу. Система методів теоретичного і прикладного політичного аналізу як прояв загального й особливого у дослідженні сучасного політичного процесу. Специфіка експертної системи методів у політичному аналізі сучасного політичного процесу. Політична аналітика як експертно-аналітична система наукових способів і процедур процесу формулювання та аналізу проблеми, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації рішень і програм. Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Особливості системного підходу до аналізу міжнародних відносин. Специфіка міжнародних систем. Типи, структура, закони функціонування і трансформації міжнародних систем. Поняття, різновиди й основні компоненти середовища міжнародних відносин. Соціальне та позасоціальне середовище глобальної системи міжнародних відносин. Поняття міжнародного порядку та його особливості в сучасних умовах. Сутність глобалізації та її інтерпретація у сучасній науці. Параметри виміру глобалізації та форми її прояву. Глобалізм як неоліберальна концепція глобалізації. Альтерглобалізм як альтернатива глобалізові. Роль міжнародного піару у формуванні іміджу глобалізації та транснаціональної ідентифікації. Особливості PR-забезпечення входження України в глобалізаційний простір.

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА

Суть поняття “зовнішня безпека” та її складові. Еволюція форм безпеки. Теоретичні основи вивчення міжнародної безпеки. Історичні аспекти формування підходів до проблем безпеки. Чинники формування зовнішньої безпеки. Роль невійськових факторів у формуванні безпеки. Поняття національної безпеки та її значення у встановленні регіональної та міжнародної безпеки. Регіональна безпека. Умови й фактори формування безпеки в сучасній Європі. Проблеми “центрів сили” у світовій політиці. Поняття міжнародної стабільності. Проблеми розвитку систем міжнародної та регіональної безпеки в умовах нового політичного розвитку.

РЕГІОНОЛІСТИКА

Об’єкт, предмет, цілі і завдання регіоналістики. Етапи становлення і розвитку регіоналістики як науки про регіони і регіональний розвиток. Регіоналізація і глобалізація як дві найголовніші тенденції у розвитку світового співтовариства. Основні концепції і теорії регіонального розвитку. Теорії регіональної економіки. Концепції дифузійного трактування, полюсів росту, теорія поляризованого розвитку, концепції “центр – периферія”, світових систем, теорії відсталості і залежності, внутрішнього колоніалізму та ін. Чинники і фактори розвитку регіонів. Принципи і закономірності розміщення продуктивних сил регіонів. Нерівномірність територіального розвитку та її відображення у вітчизняних концепціях. Стадійно-

еволюційний підхід до регіонального розвитку. Стадії соціально-економічного розвитку і поляризованого простору. Великі цикли Кондратьєва і регіональний розвиток. Синтез стадіальних концепцій. Економічний макрочентр і периферія. Типи центральних і периферійних районів в Європі. Динаміка регіонального розвитку. Управління регіональним розвитком. Моделі регіонального розвитку для різних субрегіонів Європи. Центр і периферія в системі пріоритетів регіональної політики. Регіональна політика і регіональний розвиток: типи взаємовідношень. Регіональна політика в країнах Європи і світу. Регіональна політика в Україні. Проблеми і перспективи становлення нової стратегії територіального розвитку України.

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

Формування та розвиток міжнародних відносин у Стародавньому світі. Особливості розвитку міжнародних відносин і зовнішньої політики епохи Середньовіччя та початку Нового часу. Міжнародні відносини в період Французької революції та Наполеонівських війн. Віденська система міжнародних відносин та її крах. Становлення колоніальної системи світу у XVIII - XIX столітті. Особливості міжнародних відносин та зовнішньої політики в епоху світових воєн та "холодної війни". Особливості розвитку і становлення регіональних систем міжнародних відносин у другій половині XX століття. Незалежна Україна в сучасних міжнародних відносинах. Історія міжнародних відносин. Політологія міжнародних відносин. Зовнішня політика країн. Світова політика.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Зовнішня політика України в різні історичні епохи: Київської Русі, литовської доби, Запорізької Січі й козаччини, XVII – поч. XX с. Дипломатія Центральної Ради, Гетьманату та Директорії. Зовнішня політика УРСР в 1922-1944 рр. Українська РСР у міжнародних відносинах завершального етапу II світової війни. Участь УРСР в установчій конференції ООН у Сан-Франциско. Вихід УРСР на міжнародну арену.

Зовнішня політика України в складі СРСР. Українська РСР та розв'язання повоєнних проблем Європи. Зовнішня політика УРСР періоду "холодної війни" та блокового протистояння. Українські органи влади у вигнанні, самостійницькі суспільно-політичні рухи за кордоном. УРСР в ООН та інших міжнародних організаціях.

Зовнішня політика незалежної України. Концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики незалежної України. Україна як повноправний суб'єкт міжнародних відносин. Проблема формування напрямів зовнішньої політики України. Україно-російські відносини в системі зовнішньополітичних пріоритетів України. Російсько-українські відносини та співробітництво України на пострадянському просторі. Становлення СНД та розвиток відносин з членами СНД. Зовнішня політика України щодо держав Центрально-Східної Європи. Західноєвропейський вектор зовнішньої політики України. Україно-американські відносини. Зовнішньополітичні стосунки України з державами Азії, Африки, Латинської Америки. Проблеми національної та міжнародної безпеки в зовнішній політиці України. Україна в системі міжнародних організацій. Українсько-американські відносини. Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Проблеми безпеки та роззброєння у зовнішній політиці України.

Відносини України з країнами Центрально-Східної Європи. Участь України в субрегіональному співробітництві в регіоні ЦСЄ. Країни Азії, Африки та Латинської Америки у зовнішній політиці України. Діяльність незалежної України в ООН

Питання до вступного іспиту

1. Зовнішньополітичні комунікативні технології
2. Інформаційно-комунікаційна політика міжнародних організацій
3. Інформаційно-комунікаційна політика держави
4. Інформаційне суспільство
5. Інформаційні агенції в міжнародному інформаційному обміні
6. Інформаційно-прогнозні методики – як основа вивчення міжнародних проблем.
7. Методи та підходи в інформаційно-аналітичних дослідженнях
8. Інформаційно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності.
9. Засоби інформаційно-аналітичної роботи
10. Підготовка окремих видів інформаційних документів
11. Механізм виникнення конфлікту
12. Структура конфлікту
13. Стадії конфлікту.
14. Структура та функції переговорів.
15. Сутність посередництва та технологія посередницької діяльності.
16. Мета, основні завдання системи зв'язків з громадськістю як практично-прикладної сфери діяльності
17. Середовище комунікації організації з громадськістю, його основні складові, параметри та різновиди
18. Місце служби зв'язків з громадськістю в структурі організації чи установи
19. Подієва комунікація: поняття, сутність, місце у системі зв'язків з громадськістю, переваги та складності подієвих комунікацій
20. Особливості взаємодії системи зв'язків з громадськістю та преси
21. Сутність глобалізації та її інтерпретація у сучасній науці
22. Теорія та ідеологія глобалізму
23. Сутність глобального управління
24. Типи та трансформації міжнародних систем
25. Альтерглобалізм як альтернатива глобалізму
26. Політична ситуація та проблема. Етапи аналізу політичної ситуації
27. Методи політичного аналізу
28. Характеристика методів політичного прогнозування (аналогія, мережеве планування, SWOT-аналіз)
29. Модель інформаційно-аналітичного забезпечення політичної системи
30. Аналітично-консультативні послуги
31. Вплив глобальних і регіональних тенденцій на зовнішню політику

України

32. Геополітичні аспекти стратегічного партнерства України і Польщі
33. Участь суверенної України в роботі ОБСЄ
34. Ефективна взаємодія України зі спеціалізованими установами ООН
35. Західноєвропейський напрямок зовнішньої політики незалежної України
36. Безпека як соціальна система. Види, компоненти і фактори безпеки
37. Характеристика сучасних загроз міжнародній системі безпеки
38. Параметри регіональної безпеки
39. Миротворча діяльність ООН і НАТО
40. Європейська безпека: стан, проблеми та перспективи
41. Основні центри сили у XXI ст.
42. Інтеграція як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин
43. Демократизація світу як тенденція розвитку сучасних міжнародних

відносин

44. Країни «великої двадцятки» в системі міжнародних відносин
45. Проблеми та перспективи реформування ООН на сучасному етапі
46. Особливості інтеграційних процесів в латиноамериканському регіоні
47. Особливості формування сучасної африканської регіональної системи

міжнародних відносин

48. Сучасна геополітична ситуація на Близькому Сході
49. Країни Південної Азії в системі сучасних міжнародних відносин
50. Країни Європи в системі сучасних міжнародних відносин

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступний іспит оцінюється за чотирибальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

«Відмінно» виставляється вступникам, які продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовують їх, уміють застосовувати матеріал для винесення власних суджень; самостійно оцінюють різноманітні політичні процеси, виявляючи особисту позицію щодо них.

«Добре» виставляється за правильне і логічне відтворення матеріалу, розуміння основоположних теорій і фактів, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; правильне використання термінології; застосування знання в дещо змінених ситуаціях; висловлювання стандартної аргументації при оцінці дій, процесів, явищ.

«Задовільно» виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

«Незадовільно» виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним

матеріалом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Аналітика, експертиза, прогнозування / [Є.А. Макаренко, М.М. Рижков, М.А. Олесеван та ін.]. – К., Наша наука і культура, 2003. – 612 с.
2. Андрусів В.В. Прогноз в політиці: розуміння, предмет, методологія здійснення / В.В. Андрусів // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування : [Збірник матеріалів] / [За ред. М.М.Розумного]. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. – 34 с.
3. Бакуменко В. Аналітичне забезпечення формування державно-управлінських рішень / В. Бакуменко // Вісн. Української академії державного управління. – 2000. – № 4. – С.350-358.
4. Бодрук О.С. Структура воєнної безпеки: національний і міжнаціональний аспект: Монографія – К.: НІПМБ, 2001. – 300 с
5. Гальчинський А. Україна на перехресті геополітичних інтересів / А. Гальчинський. — К.: Знання України, 2002. — 180 с.
6. Голуб Н. В. Україна та міжнародні організації: інформаційно-довідкове видання / Н.В. Голуб. — К.: Кондор, 2003. — 212 с.
7. Зленко А. М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін / А. М. Зленко — К.: Фоліо, 2003 — 559 с.
8. Івченко О. Г. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. / О.Г. Івченко. — К.: «РІЧУАННП», 1997. — 688 с.
9. Карпчук Н.П. Теорія та практика комунікацій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Наталія Петрівна Карпчук. - Луцьк : Вежа-Друк, 2013. - 248 с.
10. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи та глобальний розвиток: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2004. – 314 с.
11. Кучик О. С. Зовнішня політика України: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / О. С. Кучик, О. А. Заяць; МОН України, Львівський НУ ім. І. Франка. — К.: Знання, 2010. — 572 с.
12. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика / Є.А. Макаренко. - К.: Наша культура і наука, 2003. - 368с.
13. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник // Макаренко Є. А., Рижков М. М., Кучмій О. П., Фролова О. М. – Вид. 2-ге, доповн. та переробл. – К. : Центр вільної преси, 2016. – 518 с.
14. Міжнародні інформаційні відносини. - К.: Наша культура і наука, 2002. - 475 с.
15. Митко А. М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів]. – Луцьк : ВМА «Терен», 2012. – 262 с.

16. Митко А. М. Політична аналітика та прогнозування : [підручник]. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 228 с.
17. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика: Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2008. — 663 с
18. Тихомирова, Є. Зв'язки з громадськістю [Текст]: підручник / Є. Тихомирова, Н. Карпчук. – Луцьк : СНУ ім. Л. Українки, 2013. – 276 с.
19. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник для студ. вищих навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р.Постоловський. – Суми : Університетська книга, 2008. – 240 с.
20. Тихомирова Є.Б. Паблік рилейшнз у глобалізованому світі. / Є.Б. Тихомирова. - К.: Наша культура і наука. 2004. - 489с.
21. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика і безпека України. Людина – Суспільство – Держава – Міжнародні структури : Моногр. / Л. Д. Чекаленко; Рада нац. безпеки і оборони України. – К. : НІПМБ, 2004. – 351 с.
22. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України : підручник / Л. Д. Чекаленко. – К.: Либідь, 2006. – 355 с.
23. Шпиґа П. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики : [Конспект лекцій] / П. С. Шпиґа – К. : КиМУ, 2004.

Додаткова література

1. Ахременко А. С. Политический анализ и прогнозирование : [учеб. пособ.] / А. С. Ахременко. — М. : Гардарики, 2006.
2. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз / В.М. Бебик. - К.: МАУП, 2005. 440 с.
3. Бережной О. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень / О. А. Бережной // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №9(39). – С. 25-29.
4. Білецький В. «Мозкові центри» в США / В. Білецький // Схід. — №6. — 2000.
5. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. — К.: Либідь, 1995.
6. Валевський О.Л. Теорія і практика політичного аналізу / О.Л.Валевський, В.А.Рибкало. – К., 2003.
7. Ващенко К. Основні форми і принципи дослідження політичного аналізу й прогнозу / К. Ващенко. // Політичний менеджмент. – 2007. – № 1. с. 165-172. Електронний доступ:
<http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/bitstream/handle/123456789/8779/16-ashenko.pdf?sequence=1>
8. Гондюл В.П. Основи міжнародних інформаційних відносин : [Матеріали до навчальної дисципліни]: [Електронний варіант]. / В.П. Гондюл. – К. : ІМВ, 2002.

9. Горбатенко В. Принципи, методи і основні етапи політичного прогнозування / В. Горбатенко. // Людина і політика. – 2003. – № 5. – С. 46-55.
10. Івченко О. Т. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан / О. Т. Івченко. — К.: РІЧ УАННП, 2010. — 756 с.
11. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій / Голубєв В.О., Гавловський В.Д., Цимбалюк В.С.; За заг. ред. Р.А.Калюжного. - Запоріжжя: Просвіта, 2001. - 251 с.
12. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади : [Монографія]. / Ю.Г. Кальниш. – К. : Вид-во НАДУ, 2006.
13. Литвиненко О.В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії: Монографія / О.В. Литвиненко. – К.: Сатсанга, 2000. – 222 с.
14. Лясота Л. І. Проблеми інституціоналізації прикладного політичного аналізу та прогнозування у сучасному українському суспільстві / Л. І. Лясота // Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування : [Збірник матеріалів] / [За ред. М.М.Розумного]. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2006.
15. Манойло А. В. Информационно-психологическая война как средство достижения политических целей [Электронный ресурс] / А. В. Манойло – Режим доступа : <http://www.azerilove.net/articles/85/1/> //Портал: <http://psyfactor.org/>
16. Польовий М. А. Політичні процеси : теорія і практика моделювання : [монографія] / М. А. Польовий. – Одеса : Фенікс, 2011.
17. Україна і світ: прагнення змін: монографія / редкол.: М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та інші]. — К.: Дух і літера, 2010. — 448 с.
18. Черниш О. Методологія і технологія сучасного політологічного дослідження : [Навч. посіб] / О. Черниш. – Одеса : Астропринт, 2003
19. Юськів Б. М. Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід: [монографія] / Б. М. Юськів. – Рівне.: «Перспектива», 2006. – 203 с.